

---

# Nowy Dworek, st. 7, gm. Świebodzin, woj. lubuskie, AZP 53-14/7

---

Informator Archeologiczny : badania 33, 9-10

---

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach  
dozwolonego użytku.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Via Archaeologica”.

Badania nie będą kontynuowane.

**Kraków-Kurdwanów**, st. 12, gm. Kraków-Podgórze, woj. małopolskie, AZP 104-56/9 – patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

**Łacha**, st. 4, gm. Turośl, woj. podlaskie, AZP 30-73 – patrz: neolit

**Masłomęcz**, st. 15, gm. Hrubieszów, woj. lubelskie, AZP 88-94/80 – patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

**MICHAŁÓW-PIASKA**, st. 1, gm. Wąchock, woj. świętokrzyskie, AZP 80-66

- osadnictwo związane z przetwarzaniem hematytu, pracownie krzemieniarskie kultury świdurskiej (paleolit schyłkowy, cykl mazowszański)
- osada/obozowisko z okresu późnego mezolitu

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w terminie od 6 do 23 sierpnia przez mgr. Andrzeja Jacka Tomaszewskiego (autor sprawozdania, Państwowe Muzeum Archeologiczne, Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie). Finansowane przez WKZ oraz częściowo przez Państwowe Muzeum Archeologiczne i Instytut Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie. Piąty sezon badań. Przebadano powierzchnię 112 m<sup>2</sup>.

Stanowisko położone jest na III akumulacyjnym i piaszczysto-żwirowym tarasie rz. Kamiennej. Zarejestrowano liczne podepozycyjne zaburzenia związane z wykrotami, korzeniami drzew i wysadami mrozowymi.

Krzemienica RI/99 – niewielkie izolowane skupienie pracowniane kultury świdurskiej: rdzenie i produkty ich zaprawy i napraw, półsurowiec, odpadki, brak narzędzi, surowiec czekoladowy.

Krzemienica RII/99 łączona z kulturą świdurską (rozkopana w połowie) – elementy pracowniane (liczne odpadki i półsurowiec, pojedyncze rdzenie, tłuczek krzemienisty) oraz nieliczne elementy podomowe (drapacz, przekłuwacz, liściak, seria delikatnych półtylczaków). Surowiec czekoladowy. Materiały krzemienne występowały w obrębie i na obrzeżeniu zagłębionego w ziemię, okrągłego w planie obiektu o średnicy ca. 3 m, o wypełnisku przesyconym proszkiem hematytowym. Obiekt może być pozostałością domostwa.

W wykopie RIII/99 wystąpił materiał zabytkowy łączony z mezolitem (obrzeżenie wykopów z lat poprzednich) – elementy podomowe (kilkadziesiąt krótkich drapaczy, w tym połamanych, łuski retuszu drapaczy, rylec, ciosak), jedno małe skupisko pracowniane (kilka rdzeni oraz produkty ich zapraw i eksploatacji). Surowiec głównie czekoladowy. Materiały wystąpiły w kontekście śladów przetwarzania hematytu (nikłe zabarwienie warstwy piasku proszkiem hematytowym oraz, w obrębie warstwy, dwa intensywniej zabarwione, koliste, zagłębione obiekty o średnicy ca. 1 m).

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Państwowym Muzeum Archeologicznym i w Zakładzie Epoki Kamienia Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

**Morzyszów**, st. 3, gm. Kłodzko, woj. dolnośląskie – patrz: mezolit

**NOWY DWOREK**, st. 7, gm. Świebodzin, woj. lubuskie, AZP 53-14/7

- obozowisko schyłkowo paleolityczne i mezolityczne
- osada kultury amfor kulistych (neolit)

- osada kultury łużyckiej
- osada z okresu wczesnego średniowiecza

Badania prowadziła, w terminie od 3 do 27 sierpnia, mgr Ewa M. Przechrzt (autorka sprawozdania, Muzeum Archeologiczne Środkowego Nadodrza w Świdnicy k/Zielonej Góry). Finansował Lubuski WKZ. Kontynuacja badań z lat 60. i 70. XX w. Edwarda Dąbrowskiego (10 sezonów). Trzynasty sezon badań. Przebadano obszar o powierzchni 72,20 m<sup>2</sup>.

W sezonie 1999 postanowiono dokończyć eksplorację obiektów odnalezionych w sezonie poprzednim, ustalić zasięg krzemienicy i odsłonić kolejne obiekty wczesnośredniowieczne, które pozwoliłyby określić strukturę osadnictwa z tego okresu.

Założono 3 wykopy, na których odsłonięto 31 obiektów pradziejowych i wczesnośredniowiecznych oraz fragment krzemienicy na wykopie I/99 i III/99.

Zarysy obiektów pradziejowych były bardzo nikłe, barwa ich wypełniska zbliżona była do barwy calca, co początkowo utrudniało określenie ich zasięgu. Wśród w/w obiektów odkryto jamy wiązane z kulturą łużycką i kulturą amfor kulistych. Dodatkowo na wykopie III/99 zarejestrowano obecność w warstwie kulturowej ceramiki z okresu wpływów rzymskich. Niektóre z obiektów pradziejowych wystąpiły na głębokości około 40 cm poniżej powierzchni współczesnej. Na uwagę zasługują dwa obiekty neolityczne, z których pochodzi ceramika zdobiona kultury amfor kulistych i krzemienista siekierka gładzona.

Obiekty wczesnośredniowieczne zarysowały się pod warstwą kulturową, posiadały smolistoczarne wypełniska z ceramiką, kośćmi zwierzęcymi oraz rybimi łuskami. Z obiektu nr 21 na wykopie I/99 pozyskano urozmaicony materiał kostny oraz dużą ilość rybich łusek i ości. Pełnił on prawdopodobnie funkcję jamy wędzarskiej.

We wszystkich wykopach, począwszy od warstwy ornej, wystąpił materiał krzemienisty. Największą ilość pozyskano z wykopu I/99 i północno-zachodniej części wykopu III/99. W spągach obiektów, szczególnie pradziejowych, wyraźnie nasiliło się występowanie artefaktów krzemienistych. Szczególnie dużo wystąpiło ich w wypełniskach i pod obiektami nr 20, 21, 2 i 3 na wykopie I/99. Krzemienica ta ujawniła się w warstwie szarobrunatnych, zwartych piasków drobnoziarnistych, na głębokości od 55 do 90 cm, a miejscami sięga nawet do 100 cm. Pozyskany materiał, oprócz domieszki neolitycznego w pobliżu obiektów o tej chronologii, jest w większości jednolity chronologicznie, tj. schyłkowopaleolityczny, i świadczy o funkcjonowaniu w tym miejscu pracowni przydomowej. Wystąpiła tu duża ilość rdzeni o różnym stopniu wykorzystania, półsurowiec, elementy techniczne, odpadki i nieliczne narzędzia. Krzemienica odkryta w obrębie wykopu I/99 ciągnie się w kierunku północnym. W wyniku badań ustalono granicę zachodnią i południową krzemienicy.

Badania wykopaliskowe w sezonie 1999 pozwoliły określić południowo-zachodnią granicę występowania obiektów wczesnośredniowiecznych, których zasięg kończy się na silnym nachyleniu stoku wydmy. Pojawiają się tam duże obiekty neolityczne o silnie zakłóconej stratygrafii, spowodowanej dużym spadkiem terenu i zagęszczeniem obiektów.

Bardzo istotne wydaje się też odsłonięcie dużego fragmentu krzemienicy tylko nieznacznie zakłóconej w partiach stropowych przez młodsze osadnictwo. Łączy się ona z fragmentem odkrytym w sezonie 1998.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Archeologicznym Środkowego Nadodrza w Świdnicy k/Zielonej Góry.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Środkowego Nadodrza”.

Z uwagi na wartość stanowiska badania będą kontynuowane.